

UNIVERZITET U NOVOM SADU FAKULTET TEHNIČKIH NAUKA KATEDRA ZA PRIMENJENE RAČUNARSKE NAUKE

Računarstvo u oblaku

ms Helena Anišić

Zimski semester 2022/2023.

Studijski program: Računarstvo i automatika

Modul: Računarstvo visokih performansi

django

Šta je Django? $\rightarrow$ Veb razvojni okvir za perfekcioniste sa rokovima.

Django je Python okvir za razvoj veb aplikacija visokog nivoa koji podržava brz razvoj i čist, pragmatičan dizajn. Django je razvijen 2003. godine od strane iskusnih programera te je napravljen sa ciljem da se sam okvir pobrine za veb deo razvoja, a na programeru je da se posveti poslovnoj logici aplikacije.

Kompanije koje koriste Django:

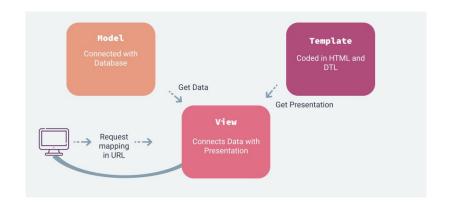

Važne karakteristike

- Python web framework
- Server Side Framework
- besplatan i otvorenog koda
- Batteries included
- Prati M-V-T (model-views-template) arhitekturalni stil
- Django dokumentacija: https://www.djangoproject.com/

M-V-T arhitekturalni šablon

Šablon sličan MVC-u, ali za razliku od MVC-a kod MVT-a za deo sa kontrolerom (eng. Controller) se pobrinuo razvojni okvir.

Model - zadužen je za podatke i logiku. Povezan je sa bazom podataka.

View - izvršava poslovnu logiku, interaguje sa modelom i prikazuje templejte. Prihvata HTTP zahteve i vraća HTTP odgovore.

Template - sloj prezentacije koji u suštini podrazumeva HTML kod koji prikazuje podatke. Može biti statički ili dinamički.

Prvi Django projekat

Potrebno je instalirati:

- Python
- Django
- Poželjno je koristiti virtuelno okruženje za instalaciju

Prvi Django projekat

\$ django-admin < command > [options]

- django-admin je djangov uslužni program komandne linije za administrativne zadatke
- unošenjem django-admin komande u terminal izlistavaju se sve moguće podkomande koje su dozvoljene

```
helena@helena-LIFEBOOK-A555-G:~$ django-admin
Type 'django-admin help <subcommand>' for help on a specific subcommand.
Available subcommands:
    check
    compilemessages
    createcachetable
    dbshell
    diffsettings
    dumpdata
    inspectdb
    loaddata
    makemessages
    makemigrations
    migrate
    optimizemigration
    runserver
    sendtestemail
    shell
    showmigrations
```

Django-admin

\$ django-admin startproject mysite

- startproject je jedna od podkomandi kojom se kreira novi django projekat
- mysite je naziv projekta i direktorijuma koji se kreira izvršavanjem date komande (u pitanju je proizvoljni naziv)
- kreirani projekat mysite se sastoji iz sledećih delova:

```
mysite/
manage.py
mysite/
__init__.py
settings.py
urls.py
asgi.py
wsgi.py
```

Prvi Django projekat

Kreirani projekat se sastoji iz sledećih delova:

- spoljašnji mysite/ je korenski direktorijum koji predstavlja kontejner za projekat.
- manage.py je uslužni program komandne linije koji omogućava interakciju sa kreiranim django projektom na različite načine.
- unutrašnji mysite/ direktorijum je stvarni python paket za projekat.
- mysite/ init .py je prazan fajl koji govori pythonu da ovaj direktorijum treba da se smatra python paketom
- mysite/settings.py predstavlja podešavanja/konfiguraciju za ovaj django projekat
- mysite/urls.py su URL deklaracije za django projekat, nešto poput tabele sadržaja.
- mysite/asgi.py je ulazna tačka za ASGI-kompatibilne veb servere.
- mysite/wsgi.py je ulazna tačka za WSGI-kompatibilne veb servere.

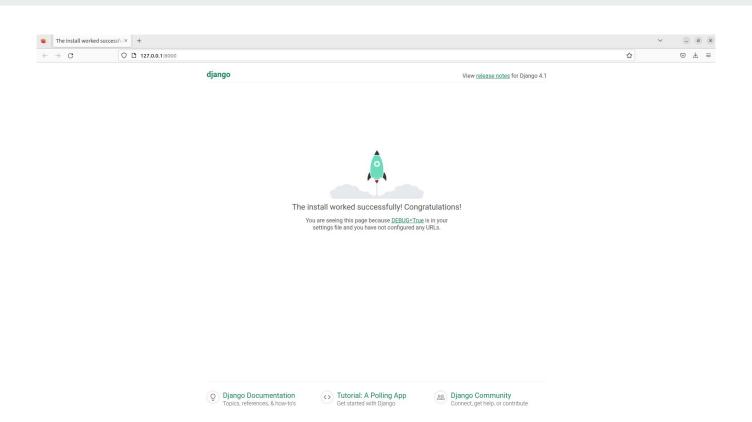
```
mysite/
    manage.pv
    mysite/
        init .py
        settings.pv
        urls.pv
        asgi.py
        wsgi.pv
```

Pokretanje servera

\$ python manage.py runserver

- izvršavanjem ove komande pokreće se server na localhost-u sa kreiranim projektom
- podrazumevani port je 8080, ali se on može izmeniti unošenjem porta kao dodatnog argumenta u komandnoj liniji na sledeći način: \$ python manage.py runserver 8081
- server se automatski prilagođava svim izmenama u kodu, te nije potrebno gasiti i ponovo paliti server kako bi se načinjene izmene primenle

Računarstvo u oblaku 2022/2023.

Django aplikacije

- Django projekat se sastoji iz više malih aplikacija.
- Za projekat se može reći da je kolekcija konfiguracija i aplikacija za određenu veb aplikaciju.
- Jedna aplikacija može da se koristi u više projekata.
- Primer: online prodavnica bi mogla imati posebne aplikacije za korpu, pregled proizvoda, pregled istorije kupovine,...
- Komanda za kreiranje aplikacije: \$ python manage.py startapp meetups
- Nakon kreiranja aplikacije potrebno je registrovati datu aplikaciju u settings.py fajl projekta

Registrovanje nove aplikacije

```
EXPLORER
                                settings.py X
✓ MYSITE
                                mysite > 💠 settings.py > ...
meetups
  > __pycache__
  > migrations
                                       INSTALLED APPS = [
 init_.py
                                            'django.contrib.admin',
 admin.py
                                            'django.contrib.auth',
 apps.py
 models.py
                                            'django.contrib.sessions',
                                            'django.contrib.messages',
 tests.py
 urls.py
                                  40
 views.pv

∨ mysite

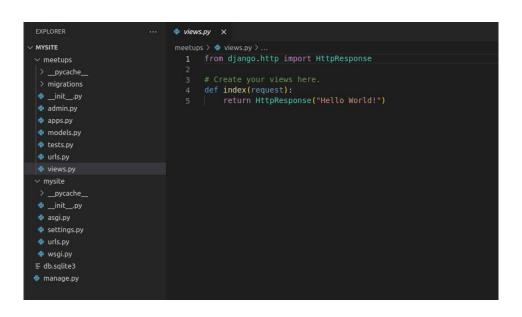
   pycache
                                       MIDDLEWARE = [
                                            'django.middleware.security.SecurityMiddleware',
 __init__.py
                                            'django.contrib.sessions.middleware.SessionMiddleware',
 asgi.py
                                            'django.middleware.common.CommonMiddleware',
 settings.py
                                            'django.middleware.csrf.CsrfViewMiddleware',
 urls.py
                                            'django.contrib.auth.middleware.AuthenticationMiddleware',
 wsgi.py
                                            'django.contrib.messages.middleware.MessageMiddleware',

    db.sqlite3

                                            'django.middleware.clickjacking.XFrameOptionsMiddleware',
manage.py
```

- Da bismo napravili jedan funkcionalan http request/response, potrebno je uraditi sledeće korake:
  - 1. napisati u okviru view.py fajla funkciju koja prima zahtev i vraća odgovor
  - 2. definisati url u urls.py fajlu koji namenjen datom zahtevu (urlpatterns)
  - 3. obezbediti mapiranje aplikacije u okviru projekta

1

2

```
urls.py
MYSITE
                                meetups > 💠 urls.py > ...

→ meetups

                                       from django.urls import path
> __pycache__
> migrations
__init__.py
                                      urlpatterns = [
admin.pv
                                           path('meetups', views.index) # our-domain.com/meetups
apps.py
models.py
tests.py
urls.py
views.pv
∨ mysite
__init__.py
asgi.py
settings.py
urls.py
wsgi.py

    db.sqlite3

manage.py
```

3.

```
EXPLORER
                               urls.py ×
MYSITE
                               mysite > 💠 urls.py > ...
                                     from django.contrib import admin

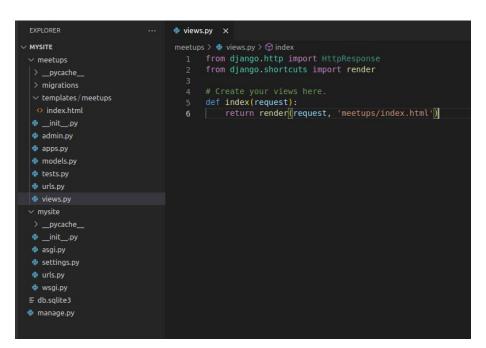
→ meetups

                                      from django.urls import path, include
> __pycache__
> migrations
                                     urlpatterns = [
__init__.py
                                          path('admin/', admin.site.urls),
admin.py
                                          path('', include('meetups.urls'))
apps.py
models.py
tests.pv
urls.py
views.py
∨ mysite
> pycache_
__init__.py
asgi.py
settings.py
urls.py
wsgi.py
≡ db.sqlite3
manage.py
```


HTML fajl kao odgovor na zahtev

• render() funkcija vraća templejt kao http response

HTML fajl kao odgovor na zahtev

Templejti moraju biti u određenom direktorijumu sa tačnim nazivom da bi radili

```
EXPLORER
                         ··· ♦ index.html ×
                                1 <!DOCTYPE html>

∨ meetups

                                 2 <html lang="en">
> __pycache__
> migrations
                                         <meta charset="UTF-8">

∨ templates/meetups

                                         <meta http-equiv="X-UA-Compatible" content="IE=edge">
o index.html
                                         <meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
__init__.py
                                         <title>All Meetups</title>
admin.py
apps.py
                                         <h1>All Meetups!</h1>
models.py
                                         Hello World!
tests.py
wrls.py
views.py
∨ mysite
> __pycache__
__init__.py
asgi.py
settings.py
urls.py
wsgi.py

■ db.sqlite3

manage.py
```

HTML fajl kao odgovor na zahtev

Rad sa statičkim fajlovima

```
EXPLORER
                              index.html ×
MYSITE

∨ meetups

                                     {% load static %}
 > __pycache__
                                 3 <html lang="en">
 > migrations

√ static/meetups/styles

                                        <meta charset="UTF-8">
 # base.css
                                        <meta http-equiv="X-UA-Compatible" content="IE=edge">
 v templates/meetups
 index.html
                                         <title>All Meetups</title>
                                         <link rel="stylesheet" href="{% static 'meetups/styles/base.css' %}">
 __init__.py
 admin.py
 apps.py
                                         <h1>All Meetups!</h1>
 models.py
                                        Hello World!
 tests.py
 urls.py
 views.py

∨ mysite

 > __pycache__
__init__.py
 asgi.py
settings.py
 urls.py
 wsgi.pv

≡ db.salite3

manage.pv
```

Rad sa statičkim fajlovima

Render funkcija

```
EXPLORER
                          ··· 🟺 views.py X
                                meetups > 🐡 views.py > 😭 index
MYSITE
                                      from django.http import HttpResponse
meetups
                                      from django.shortcuts import render
> __pycache__
> migrations

✓ static/meetups/styles

                                      def index(request):
 # base.css
                                           meetups = [
 templates/meetups
                                               {'title':'A First Meetup'},
                                               {'title':'A Second Meetup'}
 o index.html
__init__.py
                                          return render(request, 'meetups/index.html', {
admin.py
                                                'show meetups' : True,
apps.py
                                                'meetups' : meetups
models.py
tests.py
urls.py
views.py
∨ mysite
> __pycache__
__init__.py
asgi.py
settings.py
urls.py
wsgi.py

    ■ db.sqlite3

manage.py
```

Templejt jezik

```
EXPLORER
                        MYSITE
                                   {% load static %}
meetups
                                   <!DOCTYPE html>
> __pycache__
                                   <html lang="en">
> migrations

∨ static/meetups/styles

                                       <meta charset="UTF-8">
 # base.css
                                       <meta http-equiv="X-UA-Compatible" content="IE=edge">
templates/meetups
                                       <meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
 index.html
                                       <title>All Meetups</title>
                                       <link rel="stylesheet" href="{% static 'meetups/styles/base.css' %}">
__init__.py
admin.pv
apps.py
                                       <h1>All Meetups!</h1>
models.py
                                       Hello World!
tests.py
                                       {% if show meetups %}
                                            {% for meetup item in meetups %}
urls.py
                                               {{ meetup item.title }}
views.py
                                            {% endfor %}
v mysite
                                       {% else %}
> __pycache__
                                           No meetups found!
__init__.py
                                       {% endif %}
asgi.py
settings.py
urls.py
wsgi.py

    ■ db.sqlite3

manage.py
```

Templejt jezik

```
    {% if <uslov> %} #naredba grananje
    {% else <uslov> %}
    {% endif %}
    {% for <jedna_stavka> in <kolekcija_stavki> %} #for petlja
    {% endfor %}
    {{ <promenljiva_koja_šalje_u_render_funkciji> }} #interpolacija
```

Dovršavanje index.html stranice

Dinamičke putanje

Za kreiranje dinamičkih putanja koriste se templejti poput:

```
path('<int:question_id>/', views.detail)
path('<int:question_id>/results/', views.results)
```

- question_id je deo stringa koji definiše naziv koji će se koristiti da se identifikuje šablon
- int deo služi za validaciju i konverziju

```
EXPLORER ...  

writs.py  

writs.py  

meetups  

from . import views

percetups  

ingrations  

watch immetups.css  

# alt-meetups.css  

# base.css  

meetup-details.css  

templates/ meetups

index.html  

weetup-details.html

weetup-details.html
```

Dinamičke putanje

- Svaki funkcija u view je zadužena ili da vrati HttpResponse objekat ili da izazove izuzetak kao što je Http404
- Ako je putanja dinamička, tada kao drugi parametar funkcije treba da bude naziv koji se koristio kao deo šablona u URL-u (čak iako se ne upotrebljava)

```
MYSITE
                               meetups > • views.py > meetup_details
                                 1 from django.http import HttpResponse
                                     from django.shortcuts import render
 > migrations
v static/meetups/styles
                                    def index(request):
 # all-meetups.css
                                         meetups = [
                                             {'title':'A First Meetup', 'location':'New York', 'slug': 'a-first-meetup'},
                                             {'title':'A Second Meetup', 'location':'Paris','slug':'a-second-meetup'}
 # meetup-details.css
 templates/meetups
                                         return render(request, 'meetups/index.html', {
 index.html
                                              'show meetups' : True,
 o meetup-details.html
                                               'meetups' : meetups
init .pv
admin.pv
apps.py
                                15 def meetup details(request, meetup slug):
                                          selected meetup = {
models.pv
tests.py
urls.py
views.pv
                                         return render(request, 'meetups/meetup-details.html',{
                                              'meetup title':selected meetup['title'].
                                              'meetup description':selected meetup['description']
 > __pycache__
__init__.py
asgi.py
settings.pv
urls.py
```

Dinamičke putanje - rezultat

Dinamički URL-ovi u templejtima

Interpolacija je moguća i u linkovima - cilj je izbegavanje hardkodovanih URL-ova

```
index.html ×
meetups > templates > meetups > 💠 index.html > 🤡 html > 🤣 body > 🤣 main > 🤡 section > 🚱 ol > 🛇 li.meetup-item > 🚱 article > 🤡 div.meetup-a
                       {% for meetup item in meetups %}
                       class="meetup-item">
                               <div class="meetup-summary">
                                   <div class="meetup-image">
                                        <imq src="" alt="">
                                   <div class="meetup-details">
                                        <h3>{{meetup item.title}}</h3>
                                       <address>{{meetup item.location}}</address>
                               <div class="meetup-actions">
                                   <a href="/meetups/{{ meetup item.slug }}" class="btn">More Details</a>
                       {% endfor %}
```

Dinamički URL-ovi u templejtima

• {% url 'naziv_jednak_nazivu_urlpatterna' %} - u primeru meetup-details

Nasleđivanje templejta

Includes

Rad sa bazom podataka

- Podrazumevano konfiguracija koristi SQLite
- Za velike projekte poželjno je koristiti skalabilnije baze podataka kao što je PostgreSQL
- Model je jedinstveni izvor informacija o podacima u aplikaciji. Model sadrži najvažnija polja i ponašanja u vezi podataka koje skladištimo.
- Svako polje u modelu reprezentovano je jednom instancom klase Field: CharField, DateTimeField, TextField, SlugFleld,... Ovo govori Djangu koji tip podataka će se nalaziti u polju
- Mogu se definisati i dodatna ograničenja poput maksimalne dužine(max_length) i

jedinstvenosti(unique)

Aktivacija modela

- Kako bi Django kreirao šemu baze podataka na osnovu definisanih modela, potrebno je:
  - 1. Kreirari migraciju: \$ python3 manage.py makemigrations
  - 2. Primeniti migraciju: \$ python3 manage.py migrate
- makemigrations govori Djangu da postoje izmene u modelu i da je potrebno te izmene skladištiti kao migracije. Migracije su način na koji Django skladišti izmene na modelima (samim tim i šemi baze podataka) to su fajlovi na disku.
- migrate komanda uzima sve migracije koje još nisu primenjene i primenjuje ih na bazu podataka suštinski, sinhronizuje modele sa šemom baze podataka.
- Migracije su moćan alat koji omogućava izmene na modelima tokom vremene, kako se razvija projekat - bez potrebe da se briše baza podataka ili tabele i da se prave nove.

Admin panel

\$python3 manage.py createsuperuser

- Kako bi se koristio admin panel, potrebno je registrovati jednog korisnika koji će imati admin privilegije.
- Nakon pokretanje servera na sledećem URL-u se može pristupiti admin panelu: localhost:8000/admin/
- Kako bi se iz admin panela moglo rukovati modelima potrebno je registrovati odgovarajući model u admin.py fajlu.

```
EXPLORER ... admin.py X

WYSITE meetups > admin.py

1 from django.contrib import admin

wingrations 2

> __pycache__ 3 from .models import Meetup

init_.py 4

init_.py 4

init_.py 5 # Register your models here.

output of the state of the
```

Modifikacija admin panela

- Redefinisanjem povratne vrednosti za metodu _str_ u okviru klase modela, modifikuje se identifikacija objekta u okviru admin panela
- Primer: umesto Location object(1) piše Novi Sad
- Moguće modifikacije su i prikaz u vidu tabele sa odgovarajućim poljima iz modela kao naslov kolone:

```
class LocationAdmin(admin.ModelAdmin):
    list_display = ('name', 'address')

# Register your models here.
admin.site.register(Meetup)
admin.site.register(Location, LocationAdmin)
admin.site.register(Participant)
```

Dobavljanje objekata iz baze

- Model.objects.all()
- Model.objects.get(id=1)
- Model.objects.all().filter()
- Model.objects.all().orderby()

```
admin.pv
             meetups > views.py > meetup_details
      from django.http import HttpResponse
      from django.shortcuts import render
      from .models import Meetup
      def index(request):
          meetups = Meetup.objects.all()
          return render(request, 'meetups/index.html',
              'show meetups' : True,
              'meetups' : meetups
      def meetup details(request, meetup slug):
          selected meetup = Meetup.objects.get(slug=meetup slug)
          return render(request, 'meetups/meetup-details.html',
              'meetup title':selected meetup.title,
              'meetup description':selected meetup.description
```

try-except

```
admin.pv
             urls.pv
meetups > views.py > meetup_details
      from .models import Meetup
     # Create your views here.
     def index(request):
         meetups = Meetup.objects.all()
          return render(request, 'meetups/index.html', {
              'show meetups' : True,
              'meetups' : meetups
      def meetup details(request, meetup slug):
             selected meetup = Meetup.objects.get(slug=meetup slug)
              return render(request, 'meetups/meetup-details.html', [
                  'meetup found':True,
                  'meetup title':selected meetup.title,
                  'meetup description':selected meetup.description
          except Exception as exc:
              return render(request, 'meetups/meetup-details.html', {
                  'meetup found':False
```

```
{% block body %}
     {% if meetup found %}
      <imq src="" alt="">
      <section id="location">
        <h2>Meetup Location</h2>
        <address>This meetup takes place in <span>LOCATION</span> (ADDRESS).</address>
       <section id="details">
        <h2>What's This Meetup About?</h2>
         {{ meetup description }}
          Need more details? Please <a href="">>contact the organizer</a> (but don't spam us ;-)).
       <section id="registration">
        <h2>Join Us!</h2>
        FORM
     No meetup found for this slug, sorry!
     {% endif %}
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER

    You have Docker installed on your system. Do

                                                                        install the recommended extensions for it?
```

Upload slike

Hostovanje statičkih fajlova

```
mysite > ♣ urls.py > ...
1    from django.contrib import admin
2    from django.urls import path, include
3    from django.conf import settings

6    urlpatterns = [
7        path('admin/', admin.site.urls),
8        path('', include('meetups.urls'))
9    ] + static(settings.MEDIA_URL, document_root=settings.MEDIA_ROOT)
```

```
mysite >  settings.py > ...

115
116  # Static files (CSS, JavaScript, Images)
117  # https://docs.djangoproject.com/en/4.1/howto/static-files/
118
119  STATIC_URL = 'static/'
120
121  # Default primary key field type
122  # https://docs.djangoproject.com/en/4.1/ref/settings/#default-auto-field
123
124  DEFAULT_AUTO_FIELD = 'django.db.models.BigAutoField'
125
126  MEDIA_ROOT = BASE_DIR / 'uploads'
127  MEDIA_URL = '/files/'
128
```

One-To-Many relacija

Definisanje polja lokacija kao ForeignKey

```
meetups > ♣ admin.py × ♣ views.py ◆ meetup-detail

meetups > ♣ admin.py

1 from django.contrib import admin

2

3 from .models import Meetup, Location

4

5 # Register your models here.
6 admin.site.register(Meetup)

7 admin.site.register(Location)
```

```
admin.pv
                   views.py
                                                                           models.pv
meetups > 💠 models.py > ..
     from distutils.command.upload import upload
     from enum import unique
     from pydoc import describe
     from unicodedata import name
     from unittest.util import MAX LENGTH
     from django.db import models
     class Location(models.Model):
         name = models.CharField(max length=200)
         address = models.CharField(max length=300)
     class Meetup(models.Model):
          title = models.CharField(max length=200)
          slug = models.SlugField(unique=True)
         description = models.TextField()
          image = models.ImageField(upload to='images')
          location = models.ForeignKey(Location, on delete=models.CASCADE)
```

Dodavanje Participant-a

Izmene u okviru meetup-item, meetup-details da prikaze pravilno

```
admin.pv
meetups > 🔮 models.py > 😭 Location
     from datetime import date
     from distutils.command.upload import upload
     from enum import unique
     from pydoc import describe
     from unicodedata import name
     from unittest.util import MAX LENGTH
     from django.db import models
         name = models.CharField(max length=200)
         address = models.CharField(max length=300)
         email = models.EmailField(unique=True)
         title = models.CharField(max length=200)
         organizer email = models.EmailField()
         date = models.DateField()
         slug = models.SlugField(unique=True)
         image = models.ImageField(upload to='images')
         location = models.ForeignKey(Location, on delete=models.CASCADE)
         participants = models.ManyToManyField(Participant, blank=True, null=True)
```

Forma

```
{{ meetup.description }}
         Need more details? Please <a href=""><a href=""><contact the organizer</a> (but don't spam
      <section id="registration">
        <h2>Join Us!</h2>
        <form action="{% url 'meetup-details' meetup.slug %}" method="POST">
        {% csrf token %}
           {{form.as ul}}
          <div id="registration-actions">
           <button>Register
     {% else %}
    No meetup found for this slug, sorry!
    {% endif %}
    {% endblock %}
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER
```

```
egistration-success.html # registration-confirmation.css ↔ meet

meetups > ♣ forms.py > ...

1  | from django import forms

2  | 3  | from .models import Participant

4  | 5  | class RegistrationForm(forms.ModelForm):

6  | class Meta:

7  | model = Participant

8  | fields = ['email']
```

Forma

```
    views.py X  
    □ urls.py meetups  
    ○ registration-success.html
    □ views.py  
    □ urls.py meetups  
    □ registration-success.html
    □ views.py  
    □ views.py  

    □ views.py  

    □ views.py  

    □ views.py  

 15 def meetup details(request, meetup slug):
                                                selected meetup = Meetup.objects.get(slug=meetup slug)
                                                if request.method == 'GET':
                                                            registration form = RegistrationForm()
                                                             registration form = RegistrationForm(request.POST)
                                                             if registration form.is valid():
                                                                            participant = registration form.save()
                                                                           selected meetup.participants.add(participant)
                                                                           return redirect('confirm registration')
                                               return render(request, 'meetups/meetup-details.html',{
                                                                             'meetup found':True,
                                                                             'meetup':selected meetup,
                                 except Exception as exc:
                                                return render(request, 'meetups/meetup-details.html', {
                                                               'meetup found':False
 41 def confirm registration(request):
                                 return render request, 'meetups/registration-success.html'
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER
```

```
meetups > @ urls.py > .
     from django.urls import path
     urlpatterns = [
        path('meetups', views.index, name='all-meetups'), # our-domain.com/meetups
         path('meetups/success', views.confirm registration, name='confirm registration'),
         path('meetups/<slug:meetup slug>', views.meetup details, name='meetup-details') #ou
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER
```

Email

get_or_create()

```
meetups > 🍦 views.py > 😭 meetup_details
     def meetup details(request, meetup slug):
              selected_meetup = Meetup.objects.get(slug=meetup_slug)
              if request.method == 'GET':
                  registration form = RegistrationForm()
              else:
                  registration form = RegistrationForm(request.POST)
                  if registration form.is valid():
                      participant, = Participant.objects.get or create(email=user email)
                      selected meetup.participants.add(participant)
                      return redirect('confirm registration', meetup slug=meetup slug)
              return render(request, 'meetups/meetup-details.html',{
                       'meetup found':True,
                      'meetup':selected meetup,
                      'form':registration form
          except Exception as exc:
              return render(request, 'meetups/meetup-details.html', {
                   'meetup found':False
     dof confirm registration/request meetun clust.
```

Form VS. ModelForm

```
o meetup-details.htm
egistration-success.html
 meetups > 🏺 forms.py > 😭 RegistrationForm
        from django import forms
        from .models import Participant
        class RegistrationForm(forms.Form):
             email = forms.EmailField(label='Your email')
```

Redirekcija

```
mysite > ♣ urls.py > ...

1     from django.contrib import admin
2     from django.urls import path, include
3     from django.conf.urls.static import static
4     from django.conf import settings
5     from django.views.generic.base import RedirectView

6
7     urlpatterns = [
8         path('admin/', admin.site.urls),
9         path('', RedirectView.as_view(url='/meetups')),
10         path('meetups/', include('meetups.urls'))
11     ] + static(settings.MEDIA_URL, document_root=settings.MEDIA_ROOT)
12
```

JSON serijalizacija

- JSON (JavaScript Object Notation) je najčešće upotrebljen format za razmenu podataka.
- Ugrađena JSON serijalizacija:

```
def get_meetups(request):
    meetup = Meetup.objects.all().values()
    meetup_list = list(meetup)
    return JsonResponse(meetup_list, safe=False)
```

• Dobavljanje podataka iz baze podataka podrazumeva QuerySet tip podatka, dok JsonResponse prima samo listu objekata, te je potrebno izvršiti konverziju

Kreiranje serijalizatora

- Na prethodnom primeru prikazana je opšta serijalizacija svaki objekat se serijalizuje u odgovarajući JSON sa svim poljima u okviru objekta
- Ukoliko se kreiraju posebni serijalizatori za odgovarajući model, moguće je modifikovati JSON objekat koji nastaje serijalizacijom (prikazati samo određena polja u okviru objekta)
- pip install djangorestframework + 'rest_framework' in INSTALLED_APPS

```
ws.py serializers.py × settings.py urls.py meetups

ups > serializers.py > LocationSerializer > Location

from rest_framework import serializers

from meetups.models import Location

class LocationSerializer(serializers.ModelSerializer):
    class Meta:
        model = Location
        fields = ['name', 'address']
```

```
def get_locations(request):
    location = Location.objects.all()
    location_list = LocationSerializer(location,many=True)
    return JsonResponse(location_list.data, safe=False)
```

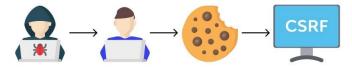
Deserijalizacija JSON-a

- Suprotna operacija od serijalizacije
- from django.views.decorators.csrf import csrf exempt

```
@csrf_exempt
def new_location(request):
    data = json.loads(request.body)
    Location.objects.create(name=data['name'], address=data['address'])
    return HttpResponse(status=200)
```

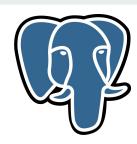
CSRF

PostgreSQL

- besplatan i open-source RDBMS
- pgAdmin je najpopularnija open-source administrativna i razvojna Platforma za PostgreSQL
- Povezivanje Django projekta sa PostgreSQL (settings.py):

Povezivanje projekta sa Postgres bazom

- Instaliranje postgresql
- 2. Instaliranje pgAdmin
- 3. Postavljanje novog password-a sledećim komandama:
  - a. \$sudo -i -u postgres
  - b. \$psql
  - c. \$\password
  - d. Unošenje novog password-a
- 4. Kreiranje nove baze podataka ili upotreba postojeće postgres baze podataka (pgadmin ili komanda create database [database_name];)
- 5. U okviru pgAdmina registrovanje novog servera
- 6. Primena kreiranih migracija

Zadatak za vežbu - mini acs sajt

- Napraviti novi Django projekat sa jednom aplikacijom
- Aplikacija se sastoji iz sledećih modela:
  - Predmet: naziv, smer na kome se predaje, profesor, studenti
  - Smer: naziv
  - Profesor: ime i prezime, email
  - Student: ime i prezime, email
- Jedan predmet se može držati na više smerova
- Na jednom predmetu radi jedan profesor
- U bazu uneti nekoliko testnih podataka
- Napraviti html stranicu koja izlistava sve predmete
- Kada se klikne na jedan od predmeta odlazi se na drugu stranicu koja prikazuje smerove na kojima se ti predmeti predaju, kao i profesora koji predaje
- Na stranici koja prikazuje detalje predmeta postoji forma preko koje se student može prijaviti da mu na email stižu obaveštenja koja se objave na sajtu

Računarstvo u oblaku 2022/2023.

Materijali:

- https://docs.djangoproject.com/en/4.1/intro/tutorial01/
- https://www.igordejanovic.net/courses/tech/django/
- https://www.youtube.com/watch?v=t7DrJqcUviA&t=7685s